

Borgå stads tillsynsplan för miljövard för åren 2017-2020

Byggnads- och miljönämnden 15.11.2016 § 134
Byggnads- och miljönämnden 13.12.2016 148

Innehåll

1 Inledning	3
2 Miljöförhållandena i Borgå och verksamheter som medför föroreningsrisk	4
2.1 Miljöförhållandena.....	4
2.1.1 Samhällsstruktur.....	4
2.1.2 Vattendragen och deras tillstånd	4
2.1.3 Vattentjänster och avloppshantering.....	5
2.1.4 Grundvattenområden.....	6
2.1.5 Naturskyddsområden	6
2.2 Verksamheter som medför föroreningsrisk	6
3 Objekt som är föremål för tillsyn	6
3.1 Miljöskyddslagen	6
3.1.1 Miljötillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter	6
3.1.2 Anmälningsskyddade verksamheter (MSL 118-120 §).....	8
3.1.2.1 Anmälan om verksamhet som orsakar störande buller och skakningar (MSL 118 §).....	8
3.1.2.2 Anmälan om verksamhet av försöksnatur (MSL 119 §)	8
3.1.2.3 Anmälan om exceptionella situationer (MSL 120 §).....	8
3.1.3 Övrig tillsyn enligt miljöskyddslagen.....	9
3.1.3.1 Exceptionella situationer (MSL 169 § och 186 §).....	9
3.1.3.2 Föreläggande i syfte att hindra förorening (MSL 180 §)	9
3.1.3.3 Övriga tillsynsobjekt.....	9
3.2 Tillsyn enligt avfallslagen	10
3.2.1 Regelbunden tillsyn	10
3.2.1.1 Insamlingsverksamhet som antecknas i registret (AL 100 §)	10
3.2.1.2 Verksamheter där det uppkommer farligt avfall (AL 124 §)	11
3.2.2 Allmän tillsyn enligt avfallslagen	11
3.2.2.1 Nedskräpning	12
3.2.3 Tillsyn enligt marktäcktslagen.....	13
3.2.4 Tillsyn enligt vattenlagen	13
3.2.5 Tillsyn enligt lagen om vattentjänster	14
3.2.6 Tillsyn enligt terrängtrafiklagen och sjötrafiklagen.....	14
3.2.7 Tillsyn enligt miljöskyddslagen för sjöfarten	14
3.2.8 Tillsyn enligt kemikalielagen	15
3.2.9 Tillsyn enligt lagen om friluftsliv	15
3.2.10 Tillsyn enligt naturvårdslagen	15
3.2.11 Kontroller av luftkvaliteten.....	16
4 Riskbedömning av verksamheter.....	16
4.1 Bedömning av en anläggnings risker	16

4.2 Riskbedömning per anläggning.....	17
4.2.1 Tillstånds- och registreringspliktiga verksamheter enligt miljöskyddslagen	17
4.2.2 Anläggningar som avses i avfallslagen	19
4.3 Samplingsmetoder.....	19

5 Upprättandet av tillsynsprogrammet 20

6 Tillsynsåtgärder och avgiftsbelagd tillsynsverksamhet.....21

6.1 Avgiftsbelagd tillsynsverksamhet	21
6.2 Inspektioner	21
6.2.1 Periodiska inspektioner.....	21
6.2.2 Övriga inspektioner.....	22
6.2.3 Inspektioner enligt marktäktslagen	22
6.3 Bedömning av behovet av en ändring av tillståndet	22
6.4 Granskning av rapporter och utredningar.....	23
6.4.1 Utredningar som krävs enligt tillståndsvillkoren	23
6.4.2 Årlig rapportering	23
6.5 Uppföljning av kontrollresultat.....	23
6.6 Förvaltningstvång och begäran om utredning	24
6.7 Försummelseavgifter enligt avfallslagen	24
6.8 Tillsynsprojekt.....	24
6.9 Utlåtanden	24

7 Utvärdering av hur tillsynsprogrammet har förverkligats 25

7.1 Hur tillsynsprogrammet upprättas och förverkligas.....	25
7.2 Tillsynsplanens utfall och uppdatering	26

8 Tillsynens organisation och resurser..... 26

8.1 Resurser som är tillgängliga för tillsynen.....	26
8.2 Årligen utförda tillsynsåtgärder.....	27
8.3 Prioritering av uppgifter.....	27
8.4 Upprätthållande och utveckling av kunnandet.....	28
8.5 Informationssystem.....	28
8.6 Kundbetjäning och kommunikation	29
8.7 Delegering	29
8.8 Samarbete mellan myndigheter	30

1 Inledning

Miljövården i Borgå stad ansvarar för miljövårdens uppgifter i Borgå stads område. Byggnads- och miljönämnden är miljövårdsmyndighet för Borgå stad. Enligt 168 § i miljöskyddslagen (527/2014) ska den kommunala miljövårdsmyndigheten för den regelbundna tillsynen enligt miljöskyddslagen göra upp en plan för sitt område (tillsynsplan). I lagen föreskrivs också att det möjligt att ställa uppgifterna i angelägenhetsordning om det är nödvändigt för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna.

I tillsynsplanen samlas uppgifter om områdets miljöförhållanden, om verksamheter som medför risk för förorening och om tillgängliga resurser och metoder för tillsyn. Planen innehåller en beskrivning av grunderna för ordnandet av tillsynen och för riskbedömningen samt en beskrivning av samarbetet mellan de myndigheter som svarar för tillsynen. Tillsynsplanen är en offentlig handling. Den framläggs offentligt till påseende och utlåtanden begärs om den. Byggnads- och miljönämnden fattar beslut om tillsynsplanen.

Den kommunala miljövårdsmyndigheten ska utarbeta ett tillsynsprogram som gäller periodiska inspektioner och annan regelbunden tillsyn över tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter. Tillsynsprogrammet innehåller uppgifter om de objekt som tillsynen gäller och om de regelbundna tillsynsåtgärder som vidtas i fråga om dem. Tillsynsprogrammet ska hållas uppdaterat. Enligt 39 § i förvaltningslagen (434/2003) är tillsynsprogrammet en icke offentlig handling. För tillsynsprogrammets del kommer nämnden att ta del av de allmänna principerna (t.ex. principerna för riskbedömning) och ett sammandrag av den planerade tillsynen. Verksamhetsutövaren har rätt att få veta det egna objektets tillsynsklass och grunderna för bestämning av tillsynsklass.

Den kommunala miljövårdsmyndigheten kan ta ut en avgift för periodiska inspektioner och övrig regelbunden tillsyn som enligt tillsynsprogrammet gäller för tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter. Avgifterna för tillsynen fastställs i miljövårdsmyndighetens taxa.

Byggnads- och miljönämnden godkände 27.8.2013 § 88 den gällande tillsynsplanen för miljövården i Borgå för åren 2013 - 2016. Den nya tillsynsplanen för åren 2017–2020 har genomgått en total revidering. Tillsynsplanen ersätter den gamla tillsynsplanen. Vid utarbetandet av tillsynsplanen har man utnyttjat de nya anvisningar för miljötillsynen som utarbetats av en arbetsgrupp vid miljöministeriet. I fortsättningen uppdateras tillsynsplanen en gång per fullmäktigeperiod, och ett sammandrag av tillsynsprogrammets uppdateras årligen.

I 124 § i avfallslagen (646/2011) föreskrivs om tillsynsmyndighetens skyldighet att med regelbundna intervaller inspektera verksamheter. Exempelvis ska anläggningar och verksamheter där farligt avfall uppkommer inspekteras med regelbundna intervaller. Tills vidare förpliktar avfallslagen inte att upprätta en tillsynsplan. Denna tillsynsplan fungerar också som en preliminär plan för tillsynen över verksamheter som avses i avfallslagen.

De tillsynsförpliktelser som föreskrivs i 168 § i miljöskyddslagen och i 124 § i avfallslagen täcker endast en del av de tillsynsförpliktelser och andra förpliktelser som hör till den kommunala miljövårdsmyndigheten. Föreskrifter om den kommunala miljövårdsmyndighetens tillsynsförpliktelser och andra förpliktelser finns också i kemikalielagen (599/2013), marktäcktlagen (555/1981), terrängtrafiklagen (1710/1995), miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), lagen om friluftsliv (606/1973), lagen om vattentjänster (119/2001), vattenlagen (587/2011) och sjötrafiklagen (463/1996) samt i förordningar och föreskrifter som utfärdats med stöd av dessa. Tillsynsuppgifter ingår också i det allmänna främjandet av miljöskydd.

1.1 Tillsynens planmässighet och mål

Det primära målet för tillsynsplanen är att ordna en regelbunden och effektiv tillsyn över de tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheterna. Med den planmässiga tillsynen uppnås en tillräcklig, på förhand bestämd inspektionsfrekvens för verksamheterna och säkerställs jämlighet mellan verksamhetsutövarna med avseende på praxis för inspektioner. Målet för tillsynen är att säkerställa efterlevnad av lagstiftningen och tillståndsvillkoren och därigenom förebygga förorening av miljön och risk för sådan. Tillsynen är effektiv när den fokuserar på de objekt som enligt en riskbedömning har den största risken för skador av det allvarligaste slaget. Målet för den planmässiga tillsynen är att identifiera de objekt som medför fara för hälsan eller miljön. Samtidigt följs, att tillståndsvillkoren och utsläppsgränserna följs och att verksamheten i allmänhet uppfyller lagens krav. Tillsynsplanen ger en beskrivning av grunderna för riskbedömning och tillsynsprioriteringar.

Tillsynen ska vara högklassig, regelbunden, effektiv och baserad på en riskbedömning. Relevanta synpunkter i detta sammanhang är en riktig dimensionering av resurserna och prioritering av inspektionsobjekten. Det är också viktigt med ett framgångsrikt samarbete mellan olika myndigheter. I tillsynen ingår också igångsättande av en brottsutredning då det är befogat.

2 Miljöförhållandena i Borgå och verksamheter som medför föroreningsrisk

2.1 Miljöförhållandena

Borgå stad har en landareal på cirka 655 km². I Borgå stads område ingår också en havsareal på cirka 1 105 km² och insjöar sammanlagt drygt 9 km². Borgå är en av de städer som grundades i Finland på medeltiden. I staden finns kulturellt och historiskt värdefulla områdesdelar, bl.a. Gamla Stan i Borgå, Empirestaden, Hammars samt Postbacken i Illby.

2.1.1 Samhällsstruktur

Staden har ett tydligt centrumområde som under de senaste åren har blivit tätare bebyggt, i synnerhet till följd av byggandet på västra stranden av Borgå å. I glesbygden och skärgården är bosättningen koncentrerad till gamla bycentrum, men en stor mängd småhus har byggts också utanför dessa.

Borgås invånarantal i slutet av augusti år 2015 var 50 058 personer. Borgås befolkning har under de senaste åren ökat med i medeltal 0,8 % per år, och stadens målsättning för befolkningstillväxten är cirka 1,0 % per år. Under sommarperioden ökar invånarantalet i Borgå kraftigt som en följd av fritidsbosättningen. De flesta fritidshusen finns vid stränderna, av vilka 55 % har bebyggts. Vid slutet av år 2012 fanns det 3 713 fritidsbostäder i Borgå. Byggandet vid stränderna påverkar bl.a. antalet stränder som är lediga för rekreation samt tillståndet hos vattendragen.

2.1.2 Vattendragen och deras tillstånd

Under de senaste årtiondena har tillståndet hos vattenområdet utanför Borgå blivit sämre. Till denna utveckling har bidragit i synnerhet den belastning i form av näringsämnen och partiklar som förs med vattnet från Svartsån, Borgå å och Illbyån. Under perioder av hög vattenföring sträcker sig åvattnets grumlande effekt flera kilometer utåt från åmynningarna. Den näringsbelastning som kommer via Borgå å och Svartsån utgör 95–98 % av den totala årliga näringsbelastningen på det

västliga havsområdet i Borgå. Huvuddelen av den belastning som kommer från åarna härstammar från jordbruk och där i synnerhet den diffusa belastningen från åkerbruk. Det västliga havsområdet i Borgå belastas också av industriområdena Sköldvik och Tolkis. Denna belastning består av både näringsbelastning och kemisk belastning (bl.a. olja, fenol, klorerade kolväten).

Huvuddelen av belastningen från kommunalt avloppsvatten i Borgå påverkar också den västliga delen av stadens havsområde. Det kommunala avloppsvattnets påverkan på havsområdet minskade kraftigt då Borgå vattens nya avloppsreningsverk på Hermansö togs i bruk år 2001. Trots en minskad belastning från avloppsvatten klassiceras användbarheten hos en stor del av havsområdet utanför Borgå fortfarande som försvarlig. Under sommaren uppfyller havsområdets vattenkvalitet i allmänhet social- och hälsovårdsministeriets hygieniska kvalitetskrav på badvatten. Enligt uppföljande undersökningar är tillståndet hos de bottenlevande djuren i havsområdet dock svagt, och ställvis är artbeståndet synnerligen lågt, vilket vittnar om vattenområdets förorening.

På grund av tillrinning från åkrar är vattnet i åarna i Borgå grumliga av lera största delen av året. Den överlägset största enskilda föroreningen vid åarna är Lahtis stad vid övre loppet av Borgå å. På grund av höga fosforhalter är vattnets användbarhetklass i Borgå ås huvudfåra försvarligt och strax nedströms från Lahtis rent av dåligt. Också i Svartsån och Illbyån har vattnets kvalitet mestadels bedömts som försvarligt. Tack vare effektiviserad rening av det kommunala avloppsvattnet och användning av transportavlopp har en liten förbättring i vattenkvaliteten i Borgå å dock noterats under de senaste åren.

Insjöarna i Borgå är i huvudsak små och grunda. Jord- och skogsbruk samt utsläpp från bosättning utan avlopp belastar sjöarna i varierande grad. För det mesta har vattnet i sjöarna varit av god hygienisk kvalitet och därmed baddugligt. Grunda sjöar som omges av åkrar belastas av näringsämnen från jordbruk, vilket ökar problemen med eutrofiering och igenväxtning av sjöarna. De sjöar som ligger mitt i skogsområden är däremot mestadels i gott skick. Tillståndet hos många sjöar har i tiderna väsentligt försämrats till följd av åtgärder för att sänka vattenytan. Resultatet har varit en nedsatt beständighet mot belastning.

2.1.3 Vattentjänster och avloppshantering

Borgå vatten och privata vattentjänstverk, dvs. vattenandelslag, ansvarar för vattentjänsterna inom var sitt verksamhetsområde. Borgå vatten levererar allt det hushållsvatten som distribueras till de fastigheter som anslutit sig till vattenledningsnätet. Också vattenandelslagen (11 st.) köper sitt hushållsvatten av Borgå vatten. Borgå vatten och hälsoskyddet i Borgå ansvarar för övervakningen över hushållsvattnets kvalitet.

Det finns två avloppsvattenandelslag kvar i Borgå. Hindhår norra vatten vatten- och avloppsandelslag levererar avloppsvattnet till Borgå vattens avloppsnät. Borgå skärgårds vattentjänstverk överlämnade 5.4.2016 sin verksamhet till Borgå vatten, men andelslaget ansvarar fortfarande för en del av röret (anslutningsgrenarna). Borgå vatten har övertagit ansvaret för samtliga 12 reningsverk i byarna i Borgå skärgård där personekvivalenttalet (under 100) inte förutsatte sökande av miljötillstånd. I Borgå finns därtill ytterligare fyra privata avloppsreningsverk av samma storleksklass. Ansvaret för tillsynen över dessa reningsverk med ett personekvivalenttal under 100 hör till miljövärderna i Borgå.

Avloppshanteringen för hushållens avfall i Borgå ordnas av kommunen, och Rosk'n Roll Oy ansvarar för det praktiska genomförandet till den del som verksamheten inte gäller avfall under producentansvar. Rosk'n Roll Oy är ett avfallshanteringsbolag som ägs nästan helt av kommunerna i

östra och västra Nyland. Bolaget konkurransutsätter och väljer sina leverantörer av avfallshanteringstjänster och ansvarar för avfallscentralerna och avfallsstationerna inom sitt verksamhetsområde. För avloppsslammets del är avfallshanteringen fortfarande avtalsbaserad.

2.1.4 Grundvattenområden

I Borgå finns 13 av miljöförvaltningen klassificerade viktiga grundvattenområden av klass I och II. För de två viktigaste grundvattenområdena (Sannäs, Saxby-Kerko) har Västra Finlands vattendomstol fastställt skyddsområden år 1990. Det största skyddsbehovet gäller grundvattenområdet i Sannäs. Huvuddelen av det dricksvattnet som Borgå vatten levererar tas från Sannäs.

2.1.5 Naturskyddsområden

I Borgå finns sammanlagt 12 383 hektar skyddsområden som är fredade med stöd av naturvårdslagen eller statsrådets förordning. Natura 2000-områdenas areal i Borgå är 37 740 hektar. I Borgå finns gamla skyddsområden från 1930- och 1940-talet, såsom Söderskär, Tunholmen och Ruskis, och skyddsområden grundade på 1990- och 2000-talet, speciellt i Stensböle och på Emsalö. En stor del av de skyddade områdena är havsområden, där skyddet i synnerhet baserar sig på sjöfåglarnas behov. De största skyddade området på land är det mångsidiga och värdefulla Natura 2000-området Borgå åmynning - Stensböle. Områdets storlek är nästan 1 400 hektar och där ingår nationellt värdefulla fågelrika vattenområden, lundar, gamla skogar och myrområden.

2.2 Verksamheter som medför föroreningsrisk

Sköldviks industriområde i Borgå är Nordens största koncentration av petrokemisk industri. Utsläppen till luften från området utgör en betydande del av utsläppen från Nyland som helhet och från östra Nyland. Bl.a. Neste Abp, Borealis Polymers Oy, Bewi Styrochem Oy och Ashland Finland Oy är företag med verksamhet i Sköldvik.

De centrala riskerna för miljöpåverkan i Borgå gäller förorening av marken, ytvattnet och grundvattnet samt, då det gäller verksamheter i tätbebyggda områden, risken för minskad trivsel. Föroreningsrisker orsakas bl.a. av täkt av marks substanser och berg, jordbruk, avloppsvatten och avlopp, industriverksamhet, avfallshantering, uppläggning av avfall, bilskrottningsföretag, distribution av flytande bränslen, reparationsverkstäder och upplagring av kemikalier. Vid trafikleder, inom det område som påverkas av Sköldvik och ställvis i Tolkis förekommer det bullerstörningar som i varierande grad sträcker sig till områden med bosättning.

I Borgå har industriverksamhet från gångna tider lämnat efter också förorenade områden. Inom stadens område finns sammanlagt över 230 kända eller misstänkta förorenade objekt.

3 Objekt som är föremål för tillsyn

3.1 Miljöskyddslagen

3.1.1 Miljötillståndspliktiga och registeringspliktiga verksamheter

Vid slutet av år 2015 fanns det i Borgå sammanlagt 42 verksamma tillståndspliktiga anläggningar eller verksamheter som var föremål för regelbunden tillsyn och för vilka den behöriga tillstånds- och tillsynsmyndigheten var byggnads- och miljönämnden i Borgå stad. Antalet registrerade an-

läggningar är 10, och antalet tillstånds- eller registreringspliktiga objekt som är föremål för regelbunden tillsyn är sammanlagt 52. Huvuddelen av tillsynsobjekten inom den regelbundna tillsynen är distributionsstationer för flytande bränsle (40 %), täkt av marksubstanser eller berg (10 %), djurstallar (11 %) samt yrkesmässig behandling av avfall eller behandling av avfall i en anläggning (13 %).

Inom Borgå stads område finns 33 verksamma tillståndspliktiga anläggningar, för vilka den behöriga tillståndsmyndigheten är Regionförvaltningsverket i Södra Finland. För dessa ligger det primära tillsynsansvaret hos Nylands NTM-central.

Genom den prövning av miljö tillståndsbehovet som avses i 7 § i lagen om införande av miljöskyddslagstiftningen (113/2000) har tillståndsbehovet för 31 verksamheter prövats. Av dessa förpliktades 3 att ansöka om miljö tillstånd, och bedömningen för de övriga var att det vid tidpunkten för prövningen inte fanns ett behov att ansöka om ett nytt miljö tillstånd.

Fördelningen av den kommunala tillsynsmyndighetens miljö tillståndspliktiga och registreringspliktiga tillsynsobjekt i olika kategorier framgår av tabellen nedan:

Tabell 1 Miljö tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter som övervakas av den kommunala miljö tillståndsmyndigheten

Miljö tillståndspliktiga verksamheter Verksamhet/anläggning	Antalet objekt	% av objekten
Skogsindustri	-	
Metallindustri	2	4
Energiproduktion	1	2
Tillverkning av bränslen eller upplagring och hantering av kemikalier eller flytande bränslen	14	27
Verksamhet där organiska lösningsmedel används	1	2
Malm- eller mineralbrytning eller tagande av marksubstanser	5	10
Tillverkning av mineralprodukter	2	4
Produktion eller behandling av läder eller textilier i en anläggning	-	
Tillverkning av livsmedel eller foder	-	
Djurstallar	6	11
Trafik	2	4
Behandling av avfall som sker yrkesmässigt eller i en anläggning samt behandling av avloppsvatten	7	13
Krematorier	-	
Skjutbanor	2	4
Permanent djurgårdar eller nöjesparker	-	
Permanent, utomhus belägna anläggningar för blästring	-	

Registreringspliktiga verksamheter		
Verksamhet/anläggning		
Energiproducerande enheter	-	
Asfaltstationer	1	2
Distributionsstationer för flytande bränslen	7	13
Kemiska tvättinrättningar	2	4
Verksamheter eller anläggningar där organiska lösningsmedel används	-	
Sammanlagt	52	100

3.1.2 Anmälningspliktiga verksamheter (MSL 118-120 §)

3.1.2.1 Anmälan om verksamhet som orsakar störande buller och skakningar (MSL 118 §)

Verksamhetsutövaren ska till den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten göra en anmälan om åtgärder och händelser som orsakar tillfälligt buller eller skakningar som kan bli speciellt störande. Dessa anmälningar gäller i huvudsak tillfällig krossning, brytning, byggande eller friluftsevenemang (konserter, motorsporttävlingar osv.).

Vid behov ger miljöförvaltningschefen ett skriftligt beslut med anledning av anmälan. I behandlingen av anmälningar kan ingå en inspektion. Vid behov görs inspektioner i efterhand. Inspektionerna fokuserar på verksamheter vilkas bullerutsläpp antas vara störande. Miljöförvaltden behandlar årligen cirka 15-20 buller-anmälningar.

3.1.2.2 Anmälan om verksamhet av försöksnatur (MSL 119 §)

Kortvarig verksamhet av försöksnatur, vars syfte är att testa ny teknik, råvaror eller bränslen, tillverknings- eller förbränningsmetoder eller en reningsanordning eller att i en anläggning eller yrkesmässigt behandla avfall, om detta sker i syfte att klarlägga verksamhetens konsekvenser, användbarhet eller någon annan jämförbar omständighet, ska anmälas till den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten (YSL 119 §).

Ett skriftligt beslut görs för varje anmälan. Behandlingen av anmälan åtföljs av en inspektion. Beslutet kan förenas med en skyldighet att rapportera om verksamhetens resultat eller föreskrifter om uppföljning av projektets miljöpåverkan. I Borgå har frekvensen för anmälningar varit låg.

3.1.2.3 Anmälan om exceptionella situationer (MSL 120 §)

Om det på grund av en olycka eller en produktionsstörning eller vid rivning av en konstruktion eller anordning uppstår eller riskerar att uppstå utsläpp eller avfall i en utsträckning som medför risk för förorening av miljön eller som på grund av avfallens mängd eller beskaffenhet föranleder särskilda avfallshanteringsåtgärder, ska en anmälan om saken göras till den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten. (MiljöskyddsL 120 §). Anmälningar om exceptionella situationer kan gälla t.ex. större rivningsarbeten som ger upphov till en stor mängd avfall, avfall av exceptionellt skadlig typ eller där rivningsarbetet t.ex. kan medföra betydande störning genom buller eller damm.

Ett beslut görs för varje anmälan. Objektet inspekteras alltid i samband med beredningen av ett beslut efter anmälan. I beslutet kan ingå skyldigheter om rapportering, t.ex. bokföring av avfallet. Miljövården behandlar årligen cirka 0-1 anmälningar om exceptionella situationer.

3.1.3 Övrig tillsyn enligt miljöskyddslagen

3.1.3.1 Exceptionella situationer (MSL 169 § och 186 §)

Om det på grund av en olycka, en anmälan om olägenhet, bristande efterlevnad av tillståndet eller av någon annan orsak finns skäl att anta att verksamheten medför olägenhet för hälsan eller någon betydande annan i 5 § 1 mom. 2 punkten i miljöskyddslagen avsedd följd eller risk för sådan, ska tillsynsmyndigheten inspektera verksamheten eller utreda saken på något annat ändamålsenligt sätt. Om ett tillståndsärende som gäller verksamheten samtidigt är anhängigt ska inspektionen eller utredningen i den mån det är möjligt göras innan tillståndsärendet avgörs (MSL 169 §).

Ett besök görs för att inspektera den verksamhet som avses i anmälan. På basis av inspektionen görs en bedömning av de olägenheter som verksamheten orsakar och de åtgärder som behövs. Vid behov kan en gemensam inspektion göras tillsammans med en annan myndighet, om anmälan gäller en sak där befogenheterna är parallella eller överlappande eller där en annan myndighets sakkännedom behövs. Sådana inspektioner kan komma i fråga till exempel i ärenden som gäller sanitär olägenhet.

Om det behövs, ger miljövården föreskrifter om verksamheten eller avbryter verksamheten. De omedelbara tillsynsåtgärderna är tillfälliga och ska utan dröjsmål föras till byggnads- och miljönämnden för behandling.

Vid behov utnyttjar byggnads- och miljönämnden den rätt att inleda ärenden som avses i 186 § i miljöskyddslagen.

3.1.3.2 Föreläggande i syfte att hindra förorening (MSL 180 §)

Den kommunala miljövårdsmyndigheten kan i enskilda fall meddela ett föreläggande för att förebygga förorening (MSL 180 §), då det är en verksamhet som inte är tillståndspliktig eller registreringspliktig. Ett föreläggande som meddelas ska också övervakas.

3.1.3.3 Övriga tillsynsobjekt

Tillstånds- och tillsynsärenden som gäller behandling av hushållsavloppsvatten (SRf 527/2014)

Den kommunala miljövårdsmyndighetens arbetsuppgifter omfattar tillstånds- och tillsynsärenden som gäller hushållsavloppsvatten från fastigheter som ligger utanför vattentjänstverkens avloppsnät (SRf 527/2014) samt tillsyns- och rådgivningsuppgifter som hänför sig till den i miljöskyddslagen (YSL) föreskrivna skyldigheten att rena avloppsvatten (155 §) och det som föreskrivs om system för behandling av avloppsvatten (156 §). Myndigheten har getts möjlighet att under bestämda förutsättningar bevilja undantag från skyldigheten att förbättra behandlingssystemet för avloppsvatten till den föreskrivna nivån (157 §). Myndigheten kan också besluta om avledning av avloppsvatten på annans område (158 §).

Lagring och spridning av stallgödsel (SRf 1250/2014)

De för tillsynen gjorda anmälningarna enligt statsrådets förordning om begränsning av vissa utsläpp från jordbruk och trädgårdsodling (1250/2014) och 172 § i miljöskyddslagen (anmälningar

om lagring stallgödsel i stack) behandlas i huvudsak på byrån på basis av det skriftliga materialet och en förhandling med kunden. En inspektion görs enligt prövning då det behövs. Stackens placering kontrolleras, om platsen inte framgår genom en granskning av kartan eller på basis av tidigare inspektionsbesök. Anmälningarna om lagring av stallgödsel i stack förs till byggnads- och miljönämnden för kännedom. Miljövården behandlar årligen cirka 10 anmälningar om placering av stack för stallgödsel.

Övrig tillsyn över jordbruk

De verksamhetsutövare inom jordbruk som inte omfattas av tillstånds-, anmälnings- eller registreringsförfaranden, är föremål för sådan tillsyn som gör det möjligt att per branch och även per objekt bedöma miljövårdens och avfallshandlingens tillstånd och nivå. En del av tillsynen sker genom inspektioner och förhandlingar utifrån klagomål från kunder, och en del görs på grund av anmälningar från andra myndigheter. Utlåtanden om miljöskydd som gäller jordbruk eller djurstallar ges också exempelvis till byggnadstillsynen, i samband med bygglov, bygganmälningar och åtgärdstillstånd.

3.2 Tillsyn enligt avfallslagen

Den kommunala miljövårdsmyndigheten ska ordna tillsynen över efterlevnaden av avfallslagen (646/2011) och bestämmelser som utfärdats samt villkor, förelägganden och föreskrifter som meddelats med stöd av den. Det allmänna ansvaret för tillsynen delas med närings-, trafik- och miljöcentralen.

I tillsynen enligt avfallslagen följs i tillämpliga delar de tillsynsmedel och förfaranden som gäller för miljötillståndspliktiga verksamheter. Tillsynsmedel i den tillsyn som utövas enligt avfallslagen är bl.a. de rapporter och uppföljningsresultat som verksamhetsutövaren lämnar samt uppföljning av rapporteringen från mottagare och behandlare av avfall.

3.2.1 Regelbunden tillsyn

I avfallslagen föreskrivs om miljövårdsmyndighetens skyldighet att regelbundet övervaka registreringspliktiga verksamheter (100 §) samt verksamhet där farligt avfall uppkommer (124 §). För registreringspliktiga verksamheter handhas tillsynen av den myndighet som utförde registreringen. Ansvaret för tillsynen över verksamhet där det uppkommer farligt avfall har inte delats mellan den kommunala miljövårdsmyndigheten och NTM-centralen. Det är inte möjligt att ta ut en avgift för den regelbundna tillsynen enligt avfallslagen.

3.2.1.1 Insamlingsverksamhet som antecknas i registret (AL 100 §)

Enligt 100 § i avfallslagen ska den som bedriver yrkesmässig avfallsinsamling för anteckning av verksamheten i avfallshandlingsregistret göra anmälan till den kommunala miljövårdsmyndigheten. Anmälan om avfallsinsamling till för anteckning i avfallshandlingsregistret är ett tillsynsmedel. Med anmälan underrättas den kommunala tillsynsmyndigheten om en verksamhet som ska vara föremål för tillsyn. För säkerhet om att avfallshandlingen uppfyller kraven ska insamlingsverksamheten regelbundet inspekteras.

I Borgå har 4 st. registreringar enligt avfallslagen gjorts. Miljövården bokför de inkomna anmälningarna och antecknar uppgifterna om registreringspliktiga verksamheter i NTM-centralen i Nylands informationssystem VAHTI. Den ansvarige vid NTM-centralen godkänner registreringen. Därefter

skickar miljövrården ett skriftligt meddelande till utövaren av insamlingsverksamhet om att verksamheten har blivit registrerad. En avgift enligt taxan tas ut för registreringen. Till utövaren av insamlingsverksamhet skickas ett meddelande om anmälan om registrering samt en kopia av inspektionsprotokollet.

Varje insamlingsplats inspekteras innan registrering kan ske. Efter registrering görs en bedömning av behovet av tillsyn i det aktuella fallet. Behovet av tillsyn påverkas bl.a. av verksamhetens omfattning, de avfallsfraktioner som insamlas samt den föroreningsrisk som verksamheten medför. De objekt som under respektive år inspekteras väljs genom sampling. Utöver detta utövas tillsyn också på basis av anmälningar om olägenheter.

3.2.1.2 Verksamheter där det uppkommer farligt avfall (AL 124 §)

Avfallslagens 124 § förpliktar tillsynsmyndigheterna att med regelbundna intervaller inspektera anläggningar och företag

- 1) där avfall behandlas i en anläggning eller yrkesmässigt,
- 2) **där det uppkommer farligt avfall,**
- 3) **där avfall** transporteras eller **insamlas yrkesmässigt,**
- 4) omfattande verksamhet som avfallsmäklare,
- 5) omfattande internationella avfallstransporter.

Av dessa uppgifter har den kommunala miljövrårdsmyndigheten ansvar för tillsynen över yrkesmässig insamling av avfall samt behandling av avfall i anläggning eller yrkesmässigt till den del som det är fråga om tillsynsobjekt som kommunen enligt miljöskyddslagen har tillsynen över. Ansvaret för tillsynen över transporter och verksamhet som avfallsmäklare hör i första hand till NTM-centralen. Ansvaret för tillsynen över anläggningar och företag där det uppkommer farligt avfall har inte delats, och frågan om tillsynsansvar avgörs i respektive fall genom överenskommelse med NTM-centralen.

Skyldigheten om tillsyn över omfattande internationella avfallstransporter trädde i kraft 1.1.2016. Den kommunala tillsynsmyndigheten har ansvar för att utifrån en riskbedömning utarbeta planer för tillsynen över sådana anläggningar och företag som är tillsynsobjekt för den kommunala miljövrårdsmyndigheten och vilkas verksamhet omfattar eller kan av grundad anledning antas omfatta internationella transporter. De planer för inspektioner och annan tillsyn som avses i 124 § 2 mom. i avfallslagen ska göras upp senast den 1 januari 2017.

Miljövrården gjorde under sommaren 2016 en preliminär kartläggning av de företag i Borgå där det uppkommer farligt avfall. Antalet sådana företag uppskattas vara över 100. Ett heltäckande register över verksamheter där det uppkommer farligt avfall finns inte. Branscher som ska granskas omfattar bl.a. service av bilar och båtar, tryckerier, kemisk industri och jordtransporter.

Inspektioner av verksamheter där det uppkommer farligt avfall utför endast på projektbasis. De verksamheter som ska inspekteras väljs genom sampling.

3.2.2 Allmän tillsyn enligt avfallslagen

Kommunens ansvar för den allmänna tillsynen enligt avfallslagen omfattar bl.a. tillsyn över anslutning till avfallshanteringen, tillsyn över att avfallshanteringsbestämmelserna följs samt nedskräpningsärenden. Tillsyn över anslutna fastigheter och efterlevnad av avfallshanteringsbestämmelserna sker i huvudsak när sådana ärenden skriftligt anhängiggjorts. Tillsyn ytövas också som en del av den övriga miljötillsynen.

Med stöd av avfallslagen kan den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten i ett enskilt fall som gäller verksamhet som inte är miljötillståndspliktig meddela beslut (AL 125) om det behövs för att förhindra nedskräpning eller ordna avfallshanteringen på lämpligt sätt. Ett beslut lämpar sig för situationer där det inte direkt getts en allmän föreskrift eller bestämmelse som någon sedan skulle ha brutit mot men där verksamheten ändå inte är förenlig med avfallslagens mål. Beslut som fattas i enskilda fall är till sin karaktär en lindrigare åtgärd än förvaltningstvång. Om beslut fattas i ett enskilt fall, ska myndigheten också övervaka att beslutet följs.

3.2.2.1 Nedskräpning

Myndigheten får i allmänhet kännedom om nedskräpning genom anmälningar om olägenheter. För kartläggning av situationen görs då en inspektion på platsen. Vid tillsynen över ett nedskräpat område beaktar myndigheten gränsdragningen mellan å ena sidan tillsynen över bebyggd miljö enligt markanvändnings- och bygglagen (MBL) och å andra sidan förorening av marken enligt miljöskyddslagen. I de ärenden där byggnadstillsynen eller NTM-centralen är behörig myndighet, överförs ärendet till den behöriga myndigheten för avgörande.

Renlighet i den byggda miljön

Osnygghet i den byggda miljön kan föranledas av förfulande utplag utomhus, dåligt skötta byggnader eller avfall. I många fall är det fråga om alla dessa saker samtidigt. I tillsynen enligt avfallslagen är det dock endast möjligt att vidta åtgärder som gäller avfall. Markanvändnings- och bygglagen (MBL) ger möjligheter till en mångsidigare hantering av sådana ärenden. Vid osnygghet i den byggda miljön är det effektivare att ingripa med tillsyn enligt MBL.

Ärenden som gäller osnygghet i den byggda miljön hör i huvudsak till byggnadstillsynens ansvarsområde. Miljöförvaltningsmyndigheten ingriper i praktiken när det i den byggda miljön finns avfallsfraktioner som kan orsaka förorening av miljön. Då avses i synnerhet farligt avfall. Sådana avfallsfraktioner kan förutsetta en snabbare tidsplan för åtgärder än vad som i övrigt behövs för städning av området.

Kommunens ansvar för städning av nedskräpade områden

Om nedskräparen inte kan identifieras och om det är oskäligt att kräva att fastighetens ägare städar området, är det i sista hand kommunen som ansvarar för att det nedskräpade området städas. NTM-centralen är den instans som beslutar om en uppmaning till kommunen att städa ett nedskräpat område. Vid behov anhängiggörs ärendet hos NTM-centralen genom beslut av byggnads- och miljönämnden. I beslutet bokförs de åtgärder som vidtagits för att utreda ärendet samt nämndens åsikt om grunderna för kommunens städningsskyldighet.

I konstaterade nedskräpningsfall inom stadens område strävar man efter att med kontroller utreda, vem nedskräparen är. Nedskräpningen anmäls till polisen. Om nedskräparen inte kan identifieras, meddelas saken till stadens kommunteknik, som ansvarar för städningen av de områden som staden äger.

Förorening av marken i samband med nedskräpning

Nedskräpning kan också förenas med risk för förorening av marken. I synnerhet områden där någon har lagrat eller hanterat farligt avfall på ett icke godtagbart sätt samt områden där det finns spår av förbränning av avfall bör anmälas till NTM-centralen, som ansvarar för tillsynen över förorenade områden.

Avfall som grävts ner i marken utgör alltid också en risk för förorening av marken. I sådana fall förhandlar myndigheten med NTM-centralen om hur tillsynsärendet ska skötas och vilken arbetsfördelning som tillämpas. Om det enbart är fråga om nedgrävt avfall, beslutar den kommunala miljövårdsmyndigheten om avlägsnande av avfallsupplaget. Är det fråga om förutom avfallsfraktioner också förorenad mark, är det nödvändigt att kartlägga markens förorening innan åtgärder vidtas. Då kan avfallsfraktionerna avlägsnas i samband med att den förorenade marken saneras.

NTM-centralen i Nyland behandlar anmälningsbesluten i samband med marksaneringar. Marksaneringen övervakas både av NTM-centralen i Nyland och miljövården i Borgå stad. En utomstående kvalitetsövervakare rapporterar om saneringen till tillsynsmyndigheten. Uppdateringar i informationsdatabasen MATTI görs av NTM-centralen i Nyland.

Miljövården ger anvisningar om markundersökningar vid nya objekt där marken är förorenad. På basis av undersökningsresultaten ger miljövården vid behov anvisningar för upprättandet av en saneringsplan när myndighetsförfaranden inleds enligt MSL 136 §. Miljövården skickar uppgifterna till NTM-centralen i Nyland för att införas i informationsdatabasen MATTI.

Stadens miljöskyddsföreskrifter

Stadsfullmäktige i Borgå godkände de gällande miljöskyddsföreskrifterna 29.8.2012 § 45. Miljöskyddsmyndigheten kan av grundad anledning godkänna undantag från föreskrifterna. Tillsynsuppdrag uppstår också vid klagomål och anmälningar om olägenheter som har anknytning till miljöskyddsföreskrifterna.

3.2.3 Tillsyn enligt marktäktslagen

Tillsynsuppgifterna enligt marktäktslagen överfördes till den kommunala miljövårdsmyndigheten 1.7.2016. Ett separat tillsynsprogram upprättas för tillsynen enligt marktäktslagen, eftersom inspektionsfrekvensen och tillsynsavgifterna bestäms på ett annat sätt än vid tillsynen enligt miljöskyddslagen. För närvarande finns det 12 objekt för tillsyn enligt marktäktslagen i Borgå. Som tillsynsobjekt räknas också områden där täkt för husbehov utförs. Inga i marktäktslagen avsedda anmälningar har gjorts om områden som används för täkt för husbehov, varför det inte finns heltäckande information om antalet områden som borde vara föremål för tillsyn. En årlig tillsynsavgift enligt marktäktstaxan tas ut för den tillsyn som utövas enligt marktäktslagen. Marktäktstillstånden är inte indelade i riskbaserade tillsynsklasser, varför alla objekt inspekteras en gång per år.

3.2.4 Tillsyn enligt vattenlagen

Vattenlagen reglerar olika vattenhushållningsprojekt, såsom användning av vattenområden, byggande i vattendrag, flottning, dikning, vattenregleringar och tagande av vatten. Enligt vattenlagen är tillståndsmyndighet för dessa ärenden Regionförvaltningsverket i Södra Finland.

Den kommunala miljövårdsmyndigheten utövar tillsyn över att vattenlagen (587/2011) och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den efterlevs. Denna tillsynsuppgift är parallell med NTM-centralens uppgifter. NTM-centralens och den kommunala myndighetens befogenheter är i huvudsak odelade. I varje enskilt fall kommer myndigheterna överens om de förfaranden som tillämpas. I dikningsärenden hör tillsynen till den kommunala miljövårdsmyndigheten. Behandlingen av muddringar och stora dikningsprojekt går via NTM-centralen.

Tillstånds- och tillsynsärenden som avses i vattenlagen kan anhängiggöras av dem som är parter i ärenden eller på initiativ av myndigheterna själva. Miljövården i Borgå stad inspekterar årligen enligt egen prövning cirka 10-20 vattenbyggnadsprojekt, antingen på egen hand eller tillsammans

med Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland. Miljövården utövar ingen planmässig tillsyn enligt vattenlagen.

3.2.5 Tillsyn enligt lagen om vattentjänster

Den kommunala miljöförvaldsmyndigheten är tillsynsmyndighet enligt lagen om vattentjänster (119/2001). Myndigheten har till uppgift att utöva tillsyn över fastigheters anslutning till vattentjänstverkets avlopp och vattenledning inom vattentjänstverkets verksamhetsområde samt att behandla de ansökningar om befrielse som avses i 11 § eller 17 c § i lagen.

I samband med behandlingen av ansökningar om befrielse görs en inspektion av objektet. Inspektionsobjekt anhängiggörs också genom tillstånd som byggnadstillsynen behandlar med stöd av markanvändnings- och bygglagen samt genom klagomål från grannar.

Tillsynsmyndigheter enligt lagen om vattentjänster är den kommunala miljöförvaldsmyndigheten och NTM-centralen. Den kommunala miljöförvaldsmyndigheten kan med stöd av 11 § i lagen om vattentjänster bevilja befrielse från anslutning till vatten- och avloppsnätet inom vattentjänstverkets verksamhetsområde och befrielse med stöd av 17 c från skyldighet att ansluta sig till dagvattenavlopp. Några ansökningar om befrielse behandlas årligen. Inspektionsbehovet bedöms separat för varje objekt. Ingen planmässig tillsyn ingår i den tillsyn om utövas enligt vattenlagen.

Inom vattentjänstverkens verksamhetsområden finns uppskattningsvis flera hundra fastigheter som inte är anslutna till vattenledning eller avlopp men som inte har ansökt om befrielse från anslutning. Uppgiften att uppmana dessa fastigheter att ansluta sig hör primärt till vattentjänstverken (vattenaf-färsverk eller vattenandelslag). Därefter är det miljöförvaldsmyndighetens uppgift att vid behov meddela fastigheten ett föreläggande att ansluta sig till nätet eller att ansöka om befrielse från anslutning. Miljöförvaldsmyndighetens tillsynsarbete övervakas av att vattentjänstverkens uppgifter om icke anslutna fastigheter är bristfälliga.

3.2.6 Tillsyn enligt terrängtrafiklagen och sjötrafiklagen

Miljöministeriet svarar för verkställigheten av terrängtrafiklagen (1710/1995) och för den högsta tillsynen över att lagen iakttas. Den allmänna tillsynen enligt denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den utövas av NTM-centralen och av den kommunala miljöförvaldsmyndigheten. Till kommunens uppgifter hör bland annat att godkänna planer för snöskoterleder och övervaka dem samt att bevilja tillstånd för tävlingar och övningar med motorfordon och övervaka dem.

Enligt sjötrafiklagen (436/1996) ska för återkommande eller permanent anordnande av tävlingar eller övningar med motordrivna farkoster på ett och samma vattenområde ska tillstånd sökas hos den kommunala miljöförvaldsmyndigheten. Övervakningen av dessa tillståndspliktiga verksamheter hör till den kommunala miljöförvaldsmyndigheten.

Miljövården i Borgå stad gör årligen cirka 1-3 inspektioner enligt terrängtrafiklagen eller sjötrafiklagen. Övervakning sker från fall till fall.

3.2.7 Tillsyn enligt miljöskyddslagen för sjöfarten

Den kommunala miljöförvaldsmyndigheten godkänner avfallshanteringsplaner för småbåtshamnar som avses i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009). Den kommunala miljöförvaldsmyndigheten utövar också tillsyn över att de av kommunen godkända avfallshanteringsbestämmelserna för hamnar följs.

Med stöd av miljöskyddslagen för sjöfarten ska den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten särskilt utöva tillsyn över småbåtshamnarnas avfallshantering och mottagningen av avfall från fritidsbåtar. Miljöförvaltningsmyndigheten godkänner avfallshanteringsplanerna för småbåtshamnar och antecknar dem i datasystemet för miljöförvaltningsinformation. I Borgå finns det 6. st. registreringspliktiga småbåtshamnar.

Småbåtshamnarna inspekteras i samband med registreringen och vid behov t.ex. i samband med ändringar. Inspektioner av småbåtshamnar görs enligt separat prövning.

3.2.8 Tillsyn enligt kemikalielagen

Tillsynsmyndigheter enligt kemikalielagen är den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten och NTM-centralen. Enligt 11 § i kemikalielagen omfattar tillsynsuppgifterna, utöver det som föreskrivs i kemikalielagen och de bestämmelser som utfärdats med stöd av lagen

1) att de villkor och förutsättningar för användningen av biocidprodukter som anges i artikel 17 i biocidförordningen (EU 528/2012) eller i ett beslut om godkännande enligt 30 § i kemikalielagen uppfylls

2) att bestämmelserna om användningen av ämnen i artiklarna 3 och 4 i POP-förordningen (EG 1102/2008) följs

3) bestämmelserna om användningsförhållanden för ämnen och säkerhetsåtgärder i artiklarna 14 och 37, om användningen av tillståndspliktiga ämnen i avdelning VII och om begränsningar för ämnen i artikel 67 i Reach-förordningen (EG 1907/2006) följs, till den del tillsynen gäller verksamhetsutövares skyldighet att sörja för förebyggande och avvärande av miljöolägenheter i samband med användning och lagring av kemikalier.

Tillsynen enligt kemikalielagen sker primärt i samband med tillsynen över anläggningar enligt miljöskyddslagen och avfallslagen.

3.2.9 Tillsyn enligt lagen om friluftsliv

Byggnads- och miljönämnden är kommunens myndighet för campingområden enligt förvaltningsstadgan, och den övervakar att lagen om friluftsliv och de stadganden och föreskrifter om campingplatser som har meddelats med stöd av lagen följs. I Borgå finns fyra objekt som avses i lagen om friluftsliv. Objekten inspekteras i mån av möjlighet årligen eller i övrigt vid behov. Planmässig tillsyn utövas inte.

3.2.10 Tillsyn enligt naturvårdslagen

I naturvårdslagen anges inga egentliga ytterligare tillsynsuppgifter för den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten. Byggnads- och miljönämnden beslutar med stöd av förvaltningsstadgan om fredande av naturminnesmärken och om upphävning av fredning. Sådana ärenden blir aktuella sällan, och objekten inspekteras i samband med beredningen av möteshandlingar som gäller fredningen.

I Borgå stads område finns 41 naturskyddsområden, 5 naturstigar och 5 fågeltorn. Årligen inspekteras 5-10 naturskyddsområden. Inspektioner görs speciellt på områden som är i flitig användning eller som anges i anmälningar om nedskräpning. Stigarnas och tornens skick kontrolleras årligen eller offare enligt behovsprövning. Objekten istandsätts eller konstruktionerna repareras efter behov.

3.2.11 Kontroller av luftkvaliteten

Utöver tillsynen ska kommunen inom sitt område följa miljöns tillstånd, på det sätt som de lokala förhållandena kräver (25 § i lagen om ändring av miljöskyddslagen (13/2011)). Kommunen ska med de medel som står till buds trygga en god luftkvalitet inom sitt område. För att trygga luftkvaliteten har gräns-, mål-, tröskel- och riktvärden samt kritiska nivåer definierats. I statsrådets förordning om luftkvaliteten (38/2011) samt i statsrådets förordning om arsenik, kadmium, kvicksilver, nickel och polycykliska aromatiska kolväten i luften (164/2007) föreskrivs om uppföljningsområden.

Borgå är en del av Nylands NTM-centrals uppföljningsområde, där luftkvaliteten har följts upp genom mätningar, bioindikatoruppföljningar utsläppskartläggningar regelbundet sedan år 2004. Att uppföljningen är tillräcklig ska kontrolleras med fem års mellanrum. Den pågående uppföljningsperioden täcker åren 2014 -2018.

Halterna av inandningsbara partiklar och kväveoxider mäts kontinuerligt på två mätstationer. En av dem besöker turvis vartannat år de största kommunerna i regionen. En av stationerna är placerad i Borgå år 2016. Förutom kontinuerliga mätningar har Borgå också en permanent passiv insamlingsenhet för kvävedioxid. Halterna av bens(a)pyren i småhusområdena i uppföljningsområdet kartläggs med mätningar vid en mätpunkt per år. En bioindikatoruppföljning för hela området genomförs med fem års mellanrum. Under den pågående uppföljningsperioden genomfördes en sådan uppföljning år 2014.

De kontinuerligt mätande stationernas mätresultat av luftkvaliteten i realtid publiceras på HRM:s webbplats. Information ges utan dröjsmål om överskridningar av gränsvärden, och vid överskridning av tröskelvärdet för larm eller tröskeln för att informera kommer befolkningen att informeras eller varnas.

4 Riskbedömning av verksamheter

Med risk avses här i allmänhet en händelse som orsakas av en verksamhet och som kan medföra förorening av miljön. Hur betydande risken är, påverkas av hur sannolik den är och hur allvarliga dess följder är. Ju större risker en verksamhet utgör för miljön, desto intensivare ska verksamheten övervakas.

Vid en grundlig riskbedömning beaktas riskerna såväl för branschen som för den enskilda anläggningen. En riskbedömning för en anläggning innehåller bedömningar av verksamhetens och placeringens risker.

4.1 Bedömning av en anläggnings risker

Huvuddelen av tillsynsobjekten inom den regelbundna tillsynen är distributionsstationer för flytande bränsle, täkt av marksubstanser eller berg, djurstallar samt yrkesmässig behandling av avfall eller behandling av avfall i en anläggning. Eftersom antalet tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter är litet och deras verksamhet är välkänd, har en riskbedömning per bransch inte utförts.

4.2 Riskbedömning per anläggning

4.2.1 Tillstånds- och registreringspliktiga verksamheter enligt miljöskyddslagen

En riskbedömning har gjorts för alla tillstånds- och registreringspliktiga verksamheter. Riskbedömningen har gjorts per anläggning och där bedöms verksamhetens risker med utgångspunkt i anläggningens placering, verksamhet och utsläpp samt tillsynshistoria (tabell x). Anläggningen ges poäng för varje punkt, antingen 0 eller 1. Poängtalet 0 ges när bedömningen är att en risk inte finns eller orsakas, och poängtalet 1 när en risk har identifierats.

Placering av verksamheten inom ett klassificerat grundvattenområde eller i närheten av ett vattendrag eller tillrinningsområde anses vara en risk, likaså placering närmare än 500 meter från bosättning eller andra för störning utsatta objekt. Som verksamhetsrisker identifieras bl.a. anläggningens ålder (över 10 år), verksamhet där flera olika produktionsprocesser ingår, utsläpp till luft eller avlopp, stora avfallsmängder (över 5000 kg/år), anläggningars och lokalers ålder (över 10 år), beskaffenheten hos avfall som transporteras eller lagras (flytande avfall, farligt avfall) samt export av avfall.

Riskerna vid varje objekt bedöms också med utgångspunkt i tidigare tillsynshistoria. Som risker betraktas bl.a. halter av skadliga ämnen enligt tidigare kontrollresultat, vid inspektioner konstaterade brister exempelvis i lagring av avfall eller skyddskonstruktioner för avfall, att tillståndsvillkor inte har följts samt olycksfall, skador och olyckstillbud i tidigare tillsynshistoria.

Tabell 2 Bedömning av lägesrisk och verksamhetsrisk

Poäng-tal	Lägesrisk
	grundvatten
	ytvatten
	närhet till bosättning eller fritidsbostäder
	observationer
	andra känsliga objekt inom det område som påverkas (skolor, sjukhus, naturskydds- och rekreatiomsområden)
Poäng-tal	Utsläppsrisk/verksamhetsrisk
	verksamhetens karaktär och omfattning
	lokaler och anläggningar
	faktorer som berör produktion och tillverkning
	transporter och lagring
Poäng-tal	Tillsynshistoria

	resultat av kontroller
	tidigare observerade brister och risker

Vid bedömningen av hur betydande en risk är, beaktar man hur sannolikt det är att risken förverkligas och hur betydande förorening som i så fall orsakas. Då granskas, hur sannolikt det är att risken förverkligas. Samtidigt granskas följdernas allvarlighet för miljön, om risken förverkligas. Följerna placeras i kategorierna ringa, skadliga och allvarliga. Således poängsätts riskerna enligt skalan 1-5 från betydelselösa risker (1) till outhärdliga risker (5). Beviljandet av miljötillstånd betyder att tillståndsvillkoren sannolikt förhindrar en allvarlig förorening av miljön. Risker som bedöms vara outhärdliga förutsätter alltid tillsynsåtgärder eller en omprövning av förutsättningarna för beviljande av tillstånd.

Tabell 3 Bedömning av hur betydande risken är

Sannolikhet (för att risken för- verkligas)	Följder (hur betydande förorening som kan orsakas)		
	ringa	skadliga	allvarliga
osannolik	1 betydelselös risk	2 liten risk	3 måttlig risk
potentiell	2 liten risk	3 måttlig risk	4 betydande risk
sannolik	3 måttlig risk	4 betydande risk	5 outhärdlig risk

Resultatet för hur betydande riskerna är får man genom att multiplicera betydelsen av varje identifierad risk med talet 1-5. På så vis poängsätts varje anläggning som är tillsynsobjekt enligt anläggningens egna risker och riskernas betydelse.

Efter poängsättningen av riskerna placeras anläggningen i en tillsynsklas (tabell 4). Det finns fyra tillsynsklasser, I-IV. Riskklasserna beskrivs i ord i tabell 5.

Anläggningar i klass I inspekteras en gång per år, klass II en gång per 3 år, klass III en gång per fem år och klass IV en gång per 8 år.

Tabell 4 Tillsynsklasser enligt riskerna och deras betydelse

Poängtal	Tillsynsklass	Inspektionsfrekvens
över 31	I	en gång per år
20-30	II	en gång per 3 år
10-19	III	en gång per 5 år
0-9	IV	en gång per 8 år / under tillståndspanoroden

Tabell 5 Riskklassernas beskrivningar och inspektionsfrekvenser

Riskklasser	
Riskklass I	"Utsläpp till miljön kan ha betydande konsekvenser för människors hälsa eller miljös tillstånd. Konsekvenserna kan vara långvariga. Inspektionsbesök en gång per år"
Riskklass II	"Utsläpp till miljön kan ha konsekvenser av varierande längd för trivsamhet och miljös tillstånd. Inspektionsbesök en gång per tre år"
Riskklass III	"Utsläpp till miljön kan ha ringa och kortvariga konsekvenser. Orsakar inte förorening av miljön. Inspektionsbesök en gång per fem år"
Riskklass IV	"Utsläpp till miljön har inga betydande konsekvenser för miljön. Inspektionsbesök en gång per åtta år"

Enligt poängsättningen finns det i området 5 anläggningar i tillsynsklass I, 10 anläggningar i tillsynsklass II, 20 anläggningar i tillsynsklass III och 8 anläggningar i tillsynsklass IV. På basis av en inspektion kan en poängsättningen av anläggningens risker ändras och anläggningen flyttas till en högre eller lägre tillsynsklass.

Tillsynsprogrammet och tillsynsplanen upprättas på basis av tillsynsklasserna så att varje anläggning regelbundet inspekteras enligt sin tillsynsklass. De i miljöskyddslagen avsedda tillsynsobjekten och tillsynsfrekvenserna för periodiska inspektionerna baserar sig på den riskbedömning som beskrivs ovan.

4.2.2 Anläggningar som avses i avfallslagen

För tillsynen enligt avfallslagen ska inspektionsplaner som baserar sig på en riskbedömning upprättas för tillsynen över sådana anläggningar och företag som är tillsynsobjekt för den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten och vilkas verksamhet omfattar eller kan av grundad anledning antas omfatta internationella transporter.

Internationella transporter av avfall ingår vederligt i verksamheten hos två företag i Borgå. Det ena av företagen är en tillståndspliktig anläggning, och den i avfallslagen avsedda tillsynen och inspektionsfrekvensen förverkligas i samband med den regelbundna tillsynen över tillståndet. Det andra företaget har registrerats med stöd av 100 § i avfallslagen, och tillsynen förverkligas som en del av tillsynen över registrerade verksamheter.

4.3 Samplingsmetoder

Tidpunkterna för periodiska inspektioner kan också beräknas med olika samplingsmetoder. Urvalsgrupperna kan vara till exempel branschgrupper, grupper som valts ut riskbaserat eller andra i förväg fastställda grupper. Urvalet kan också vara rent slumpmässigt.

Sampling tillämpas på regelbundna inspektioner av anläggningar som producerar farligt avfall (AL 124 §) och av företag som registrerats med stöd av 100 § i avfallslagen. Samplingen riktas på objekt inom en bestämd bransch. Om internationella transporter av avfall ingår i företagets verksamhet, är anläggningen föremål för tillsyn enligt riskklass II.

5 Upprättandet av tillsynsprogrammet

Tillsynsprogrammet består av ett sammandrag och en för miljövårdens interna bruk avsedd tabell över tillsynsobjekt och åtgärder, som är ett centralt verktyg för den som utövar tillsynen. I tillsynsprogrammet ingår en beskrivning av de planerade tillsynsåtgärderna under den kommande programperioden. I tillsynsprogrammet ingår uppgifter om alla periodiska inspektioner av tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter samt om de övriga åtgärderna inom den regelbundna tillsynen. Där presenteras en plan för den regelbundna tillsynen och dess mål, såsom periodiska inspektioner av tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter samt om granskning av anläggningarnas inspektionsresultat och årsrapporter. I tillsynsprogrammet ges också en bedömning av utfallet för tillsynen under det föregående året. I tillsynsprogrammet antecknas uppgifter om alla tillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter, även om verksamheten med stöd av övergångsstadganden tills vidare bedrivs enligt ett tidigare tillstånd eller en tidigare rätt.

Ett tillsynsprogram upprättas årligen och hålls kontinuerligt aktuell med uppgifter om nya tillståndspliktiga verksamheter och sådana som upphör. Tillsynsprogrammets sammandrag är en offentlig handling. Byggnads- och miljönämnden fastställer vid årets slut eller i början av nästa verksamhetsår ett tillsynsprogram för det kommande året. Beslut om tillsynsprogrammet kan också delegeras till en tjänsteinnehavare. Tillsynsprogrammets förteckning över åtgärder och tillsynsobjekt publiceras inte. Verksamhetsutövarna informeras alltid om den egna tillsynsklassen samt grunderna för bestämning av tillsynsklassen.

Tillsynsobjekten har per objekt indelats i grupper enligt lagstiftningen och typen av tillsyn. Tillsynsprogrammet består av årsplaner för tillsynen över tillståndspliktiga verksamheter och registreringspliktiga verksamheter enligt miljöskyddslagen, för tillsynsobjekten enligt marktäktslagen, för objekten inom den regelbundna tillsynen enligt avfallslagen, för tillsynen enligt miljöskyddslagen för sjötrafiken samt för tillsynen över tillsynsobjekten enligt vattenlagen.

Den regelbundna tillsynen enligt miljöskyddslagen består av en förteckning per anläggning med uppgifter om de planerade periodiska inspektionerna samt skyldigheterna som gäller kontroller och rapportering. Inspektionsfrekvensen baserar sig på en riskbedömning per anläggning.

Tillsynsobjekten enligt marktäktslagen har sammanställts per anläggning, och de inspekteras årligen. För tillsynen enligt marktäktslagen tas ut årsavgifter enligt marktäktstaxan och särskilda tillsynsavgifter.

Tillsynsobjekten inom den regelbundna tillsynen enligt avfallslagen omfattar de registrerade avfallsinsamlare som avses i 100 § i avfallslagen och de verksamheter där det uppstår betydande mängder av farligt avfall. Uppgifterna om verksamheter där det uppstår farligt avfall är bristfälliga, och de kompletteras inom ramen för tillgängliga resurser. Den regelbundna tillsynen enligt avfallslagen riktas enligt en riskbedömning på de verksamheter där det uppkommer särskilt stora mängder farligt avfall eller som på grund av verksamhetens placering eller karaktär kan betraktas som riskobjekt.

Tillsyn enligt vattenlagen utövas i kommuner närmast när sådana ärenden anhängiggörs. Tillsynen över tillstånd enligt vattenlagen utövas enligt gjorda överenskommelser i regel av NTM-centralen. Tillräckliga basuppgifter över tillsynsobjekten upprätthålls emellertid för att det i brådskande fall ska vara möjligt att utan dröjsmål vidta åtgärder för tillsynen.

6 Tillsynsåtgärder och avgiftsbelagd tillsynsverksamhet

6.1 Avgiftsbelagd tillsynsverksamhet

Som tillsynsåtgärder räknas inspektioner, granskning av rapporter och uppföljningsinformation samt behandling av anmälningar och information från allmänheten. Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten kan vid behov förena sina förelägganden med förvaltningstvång.

En avgift tas ut för åtgärder enligt den planmässiga tillsynen. Avgifterna baserar sig på det tillsynsprogram som miljöförvaltningsmyndigheten har upprättat och miljöförvaltningsmyndighetens godkända avgiftstaxa. Alla avgiftsbelagda tillsynsåtgärder skrivs in i tillsynsprogrammet. Avgiftsbelagda åtgärder är, förutom de periodiska inspektionerna, bl.a. granskning av årsberättelsen, i MSL 175 och 176 avsedda inspektioner för övervakande av förelägganden som gäller förvaltningstvång eller för att ett beslut om avbrytande av verksamheten följs. Avgifter som baserar sig på överträdelser gäller all verksamhet.

För tillsynen enligt marktäckningslagen tas en årlig tillsynsavgift ut som baserar sig på den årliga täktmängden och täktområdets areal. Utöver detta tas en avgift ut för tillsynsbehov som avviker från den planmässiga tillsynen, såsom ändringar i säkerheter samt beslut om tvångsmedel.

6.2 Inspektioner

I regel kommer myndigheten överens om inspektioner med verksamhetsutövaren på förhand. I inspektionen ingår förberedelser inför en inspektion, en genomsnittlig resetid, den egentliga inspektionen, upprättande av inspektionsberättelse, läsning av verksamhetsutövarens rapporter och övrigt efterarbete som föranleds av inspektionen. Inspektionen kan gälla objektets hela verksamhet eller endast en bestämd del av verksamheten. För inspektionen upprättas en inspektionsberättelse som undertecknas och sänds till verksamhetsutövaren och till de övriga parter som deltog i inspektionen, och inspektionen bokförs i ärendehanteringsprogrammet Dynasty. Den undertecknade inspektionsberättelsen sparas i elektronisk form på miljöförvaltningsmyndighetens egen gruppwebbplats.

6.2.1 Periodiska inspektioner

Det centrala verktyget för planmässig tillsyn är periodiska inspektioner vid miljötillståndspliktiga och registreringspliktiga objekt. Inspektionsfrekvensen för de periodiska inspektionerna bestäms på basis av en systematisk bedömning av miljöriskerna. Då beaktas verksamhetens potentiella och faktiska konsekvenser för människors hälsa och på miljön. Samtidigt beaktas utsläpp, olycksrisker samt den lokala miljöns känslighet.

De periodiska inspektionerna av miljötillståndspliktiga anläggningar och registreringspliktiga verksamheter är avgiftsbelagda. Utgångspunkten är att de periodiska inspektionerna alltid överenskomms på förhand. Förutgåendet av en inspektion förutsätter bl.a. att inspektören på förhand bekantar sig med anläggningens tillståndsbeslut, de gjorda kontrollerna samt anläggningens tillsynshistoria. För nya tillståndspliktiga objekt görs en första inspektion i samband med att verksamheten inleds. Vid inspektionen är det viktigt att kontrollera att förutsättningarna för tillståndet uppfylls.

6.2.2 Övriga inspektioner

Inspektioner är det centrala sättet för miljöförvaltningsmyndigheten att utreda en sak. Alla inspektioner som miljöförvaltningsmyndigheten gör är dock inte planmässiga sådana. Inspektioner görs också för avlägsnande av tidigare observerade missförhållanden samt efter klagomål och information från allmänheten. En inspektion är i regel nödvändig då det föreligger risk för förorening av miljön till följd av en olycka, när en anmälan mottagits om olägenheter, när ett tillstånd inte har efterlevts eller på grund av andra motsvarande omständigheter. Dessa inspektioner är i första skedet avgiftsfria. En inspektion för att övervaka efterlevnaden av ett beslut om förvaltningsstävång är emellertid avgiftsbelagd.

6.2.3 Inspektioner enligt marktäktslagen

Innan täktverksamhet vidtas i ett område, ska en första inspektion göras. Vid inspektionen går inspektören tillsammans med sökanden av tillståndet de villkor, föreskrifter och övriga förpliktelser som är förenade med tillståndet. Antalet inspektioner som under täkttiden företas i täktområdet beror på verksamhetens omfattning, tagarens egen uppföljning och miljöfaktorerna.

En slutinspektion på området utförs när täktverksamheten har upphört och alla åtgärder som ingår i landskapsanpassningen har utförts.

Vid slutinspektionen kontrolleras att landskapsanpassningen uppfyller kraven.

Vid landskapsanpassningen fästs uppmärksamhet vid slänternas säkerhet och hur de är anpassade till landskapet samt det sätt på vilket planteringar har utförts.

Tillsynen över marktäkt kan förutsätta en granskningsmätning som beställs hos en utomstående expert för att kontrollera täktområdets storlek och täktnivån.

6.3 Bedömning av behovet av en ändring av tillståndet

Ett miljötillstånd ska meddelas att gälla tills vidare (MSL 87 §). Tillståndsmyndigheten kan med stöd av 90 § i miljöskyddslagen precisera tillståndsvillkor eller komplettera tillstånd utifrån en sådan särskild utredning som avses i 54 §. Även verksamhetsutövaren får ansöka om ändring av ett miljötillstånd. Med stöd av MSL 89 § ska tillståndsmyndigheten dessutom ändra tillståndet om utsläppen kan minskas väsentligt utan oskäliga kostnader på grund av den bästa tillgängliga teknikens utveckling eller om verksamhetens yttre förhållanden efter det att tillståndet beviljades väsentligt har förändrats och tillståndet därför behöver ändras. Om ändring av tillståndet inleds på initiativ av någon annan än verksamhetsutövaren ska tillståndsmyndigheten innan den avgör ärendet höra verksamhetsutövaren och vid behov lämna denne en specificerad begäran om att ge in de redogörelser som myndigheten behöver för att bedöma grunderna för och behovet av en ändring.

Därför övervakas miljötillståndets aktualitet i samband med tillsynen. Tillsynsmyndigheten ska som en del av sin tillsynsverksamhet bedöma, om det finns grunder att ändra tillståndet. Då ska tillsynsmyndigheten exempelvis bedöma den föroreningsrisk som orsakas av verksamheten eller möjligheten att verksamheten orsakar en överträdelse av förbudet i 16—18 § i miljöskyddslagen. Även väsentliga förändringar i verksamhetsmiljön eller nya krav som ställs efter det att tillståndet beviljades kan medföra ett behov att ändra tillståndet. Om det vid tillsynen observeras att grunder för att ändra tillståndet finns, ska den kommunala miljötillståndsmyndigheten inleda en process för att ändra miljötillståndet.

6.4 Granskning av rapporter och utredningar

6.4.1 Utredningar som krävs enligt tillståndsvillkoren

Tillståndsvillkoren kan innehålla förpliktelser att göra tilläggsutredningar, och dessa är i allmänhet förenade med en tidsgräns. Övervakningen av dessa utredningar är en viktig del av tillsynen över tillståndet. Där ingår övervakning av att tidsgränserna följs samt bedömning av att utredningarna är tillräckliga. På basis av utredningarna bedöms, om fortsatta åtgärder behövs.

6.4.2 Årlig rapportering

I beslut om miljötillstånd ingår vanligen villkor om årlig rapportering. Det finns ingen standardform för rapporteringen. En rapport upprättas i fri form. Det vanliga är att en årsrapport ska ges inom februari-mars under det påföljande året. Granskning av årsrapporten är en del av den avgiftsbelagda tillsynen enligt miljöskyddslagen.

Om årsrapporter inte ges inom utsatt tid eller om de är bristfälliga, begär miljövärden de rapporter eller de uppgifter som saknas genom att kontakta tillståndshavaren per telefon eller e-post och vid behov med ett uppmaningsbrev. När årsrapporten har mottagits, sänder myndigheten per e-post en bekräftelse om detta till verksamhetsutövaren. Myndigheten granskar årsrapporterna och bedömer på basis av dem om verksamheten är förenlig med tillståndet och om fortsatta tillsynsåtgärder behövs. Vid behov kan ytterligare information begäras av verksamhetsutövaren om saker som nämns i rapporten. Efter granskning lämnas årsrapporten till byggnads- och miljönämnden för kännedom. Verksamhetsutövaren informeras om den utförda granskningen av rapporten per e-post.

Om verksamheten väsentligt har utvidgats eller ändrats, ska förhandlingar om behovet av ett nytt tillstånd inledas.

En förpliktelse att ge årsrapporter ingår inte i alla tillstånd. I gamla tillståndsbeslut har ett sådant villkor oftast inte inskrivits. I sådana fall kan tillståndsmyndigheten separat begära de uppgifter som motsvarar en årsrapport.

Förutom årsrapporterna enligt de miljötillstånd som den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten har godkänt går miljövärden igenom årsrapporterna för de anläggningar vilkas tillstånd beviljats av regionförvaltningsverket och som övervakas av NTM-centralen, i synnerhet för anläggningar i Sköldviks industriområde.

6.5 Uppföljning av kontrollresultat

Verksamhetsutövaren kan med miljötillståndet förpliktas att förutom att ge årsrapporter också utföra kontroller av verksamhetens utsläpp och påverkan, t.ex. genom provtagning av yt- och grundvatten, mätningar av rökgaser eller bullermätningar. Verksamhetsutövaren förpliktas att lämna kontrollresultaten till tillsynsmyndigheten för granskning omedelbart efter att de färdigställts och/eller i en sammanfattande rapport. Kontrollrapporterna granskas när de har kommit till myndigheten. Kontrollresultaten jämförs med tillståndsvillkoren, de allmänna gräns- eller riktvärdena samt med resultaten från tidigare kontroller. Om gränsvärden överskrids eller om väsentliga förändringar till det sämre observeras i kontrollresultaten, vidtas de tillsynsåtgärder som behövs. Vid granskningen av årsrapporten kontrolleras att också kontrollresultaten för det föregående året har läm-

nats enligt kraven. Vid behov vidtas tillsynsåtgärder för erhållande av kontrollresultaten. Granskning av kontrollresultaten för miljötillståndspliktiga och registreringspliktiga verksamheter är en del av den avgiftsbelagda tillsynen enligt miljöskyddslagen.

6.6 Förvaltningstvång och begäran om utredning

En förutsättning för högklassig och effektiv tillsyn är att myndigheten, när den observerat problem, vidtar korrigerande tillsynsåtgärder. Behandlingen av ärendet fortsätter tills situationen på ett godtagbart sätt har korrigerats. I brådskande fall kan tillsynsmyndigheten med stöd av 182 § i miljöskyddslagen tillfälligt avbryta verksamheten eller meddela ett föreläggande som begränsar verksamheten. Sådana situationer ska utan dröjsmål bringas till kännedom och behandling i den nämnd som är miljövårdsmyndighet.

En förvaltningstvångsprocess inleds vanligen med en uppmaning. Då hörs verksamhetsutövaren om ett föreläggande, effektivisering av föreläggandet med hot om vite, tvångsutförande eller avbrytande av verksamheten. Om situationen inte korrigerats som en följd av uppmaningen, meddelas ett föreläggande förenat med en åtgärd som effektiviserar föreläggandet. Efterlevnad av föreläggandet övervakas, och vid behov hörs parten med anledning av utdömning av vitet samt att föreläggandet förenas med en ny åtgärd. Om situationen fortfarande inte korrigeras, ska hotet verkställas och föreläggandet samtidigt förenas med en ny åtgärd.

Miljövårdsmyndigheten har en lagstadgad skyldighet att vid observation om ett problem som kan innebära en överträdelse eller brott göra en anmälan till polisen med begäran om utredning av saken. Enligt lagen är tröskeln för en begäran om utredning ganska låg. Endast av grundad anledning är det möjligt att låta bli att göra en anmälan.

6.7 Försummelseavgifter enligt avfallslagen

Den försummelseavgift som avses i avfallslagen är en avgift av påföljdskaraktär som bestäms genom ett förvaltningsförfarande. I avfallslagen (§ 147) finns en företeckning över situationer där en försummelseavgift kan tillämpas. Utgångspunkten är att det är fråga om försummelser som lätt kan påvisas, så att försummelsen kan påvisas utan en straffrättslig undersökning. Försummelseavgifter används när det enligt avfallslagen finns förutsättningar att påföra en försummelseavgift.

6.8 Tillsynsprojekt

Det kan tidvis vara nödvändigt att projektmässigt inspektera alla verksamhetsutövare inom ett bestämt område eller inom en bestämd bransch eller ett antal verksamhetsutövare som väljs genom sampling. Tillsynsprojekt kan vara nödvändiga t.ex. när lagstiftningen ändras med nya föreskrifter som gäller en viss bransch eller när tidsgränsen för verkställandet av sådana föreskrifter närmar sig.

Temat för ett inspektionsprojekt kan också vara en viss sak, t.ex. kontroll av bokföringen över avfallshandling eller kontroll av gödselstadens dimensionering och skick.

6.9 Utlåtanden

I förhandstillsynen bevakar den kommunala miljövårdsmyndigheten det allmänna intresset genom att ge utlåtanden om tillståndsansökningar och om anmälningar. Att ge utlåtanden är en del av tillsynsverksamheten. Syftet med utlåtanden är att på förhand göra andra myndigheter medvetna om omständigheter som beaktas när beslut fattas.

I miljövårdslagstiftningen definieras det allmänna intresset genom målen för en hållbar utveckling och bevarandet av naturens diversitet. I utlåtanden granskas det allmänna intresset t.ex. inte utifrån ekonomiska, näringsgrens- eller arbetskraftspolitiska intressen eller allmänna region- eller kommunalapolitiska intressen. Samma förhandstillsyn ingår också i förfarandet med utlåtanden om markanvändning (planläggning) och därtill hörande inspektioner och utlåtanden om energibrunnar.

År 2015 gav miljövårdsmyndigheten cirka 160 utlåtanden med anknytning till förhandstillsyn bl.a. till regionförvaltningsverket, byggnadstillsynen och stadsplaneringen.

7 Utvärdering av hur tillsynsprogrammet har förverkligats

7.1 Hur tillsynsprogrammet upprättas och förverkligas

Ett tillsynsprogram upprättas årligen. Miljövården bedömer förverkligandet av planen genom att årligen före slutet av februari göra ett sammandrag av tillsynen under det föregående året. I årssammandraget ges en beskrivning av de utförda planmässiga inspektionernas antal och en bedömning av hur utfallet motsvarar målen (tabell 6). I årssammandraget av tillsynen ges också en beskrivning av antalet andra inspektioner än de som ingår i planen. I sammandraget ges ytterligare en beskrivning av de övriga vidtagna tillsynsåtgärder som inte är inspektioner. I årssammandraget ingår också en granskning av tillsynens kvalitet och verkningfullhet. Vid uppföljningen av utfallet utnyttjas den information som samlats i olika informationssystem. Tillsynsprogrammet upprätthålls kontinuerligt och uppdateras årligen. Tillsynsobjekt som inte längre är aktuella tas bort och nya tillsynsobjekt skrivs in. Vidtagna tillsynsåtgärder antecknas samt riskbedömningar som granskats i samband med de periodiska inspektionerna.

Byggnads- och miljönämnden fastställer tillsynsprogrammet för det påföljande året årligen i **november-december**. I samband med att tillsynsprogrammet fastställs ges nämnden en presentation av de allmänna principerna för tillsynen samt branschvis utförda sammanställningar av antalet tillsynsobjekt och antalet planmässiga tillsynsåtgärder. Samtidigt presenteras också en preliminär bedömning av genomförandet av det pågående tillsynsåret, för att tillsynens helhetssituation ska kunna beaktas när tillsynsprogrammet godkänns.

Uppgifterna från bedömningen av utfallet utnyttjas också när verksamheten i övrigt planeras och resurserna riktas.

Tillsynens utfall bedöms som en del av den övriga uppföljningen av verksamheten i delårsrapporter och i bokslutet. Ett årssammandrag av tillsynen lämnas till byggnads- och miljönämnden för kännedom i mars.

Tabell 6 Sammandrag av tillsynen år 2016, utfallet per 30.9.2016

Miljötillståndspliktiga anläggningar	Tillsynsklass	Objekt	Inspektioner
Metallindustri	II-III	2	0
Energiproduktion	III	1	0
Lagring av kemikalier eller bränslen	I-III	14	1
Verksamhet där flyktiga organiska lösningsmedel används	II	1	0

Malm- eller mineralbrytning eller tagande av marksubstanser och torv	I-II	5	1
Tillverkning av mineralprodukter	II-III	2	0
Djurstallar eller fiskodling	III-IV	6	0
Trafik	III-IV	2	0
Avfallshantering samt vatten och avlopp			
- objekt där avfall utnyttjas	-	0	0
- mottagning och hantering av avfall	II-IV	7	1
Skjutbanor	II-III	2	1
Övrig verksamhet	-	0	0
Objekt enligt MSL 28 §	-	0	0
Totalt		43	4
Registreringspliktiga objekt	Tillsynsklass	Objekt	Inspektioner
Asfaltstationer	III	1	0
Distributionsstationer	I-II	7	0
Värme kraftverk	-	0	0
Kemiska tvättinrättningar	III	2	0
Totalt		10	0

7.2 Tillsynsplanens utfall och uppdatering

En tillsynsplan upprättas för fyra år åt gången enligt fullmäktigeperiodens rytm. Vid behov kan preciseringar och uppdateringar göras i tillsynsplanen även oftare, som ändringar i lagstiftningen förutsätter det. Den information som samlats in under tillsynsperioden används som grund när en ny tillsynsplan upprättas.

8 Tillsynens organisation och resurser

8.1 Resurser som är tillgängliga för tillsynen

Enligt budgeten för år 2017 är verksamhetskostnaderna inom resultatområdet miljövård år 2017 sammanlagt 584 800 euro. De beräknade intäkterna är 39 500 €.

Miljötillsynens personal omfattar 3,5 miljövårdsinspektörer, en miljöforskningschef, en miljövårdschef samt en byråsekreterare för stödverksamhet.

Tabell 7 Riktning av tillsynsresurser

Benämning	Miljövårdsuppgifter (årsverken)	Tillsynsuppgifter (årsverken)	Regelbunden tillsyn (årsverken)
Miljövårdschef	1	0,2	0,1
Miljöforskningschef	1	0,4	0,1
Miljövårdsinspektörer (3,5 personer)	3,5	0,8 (x 3,5)	0,3 (x 3,5)
Sammanlagt (årsverken)	5,5	3,4	1,25

Ansvariga övervakare har utnämnts för objekten inom den regelbunden tillsynen. För de övriga tillsynsuppgifternas del har ansvariga inspektörer anvisats genom inspektörernas befattningsbeskrivningar.

Enligt miljöministeriets anvisningar för tillsynen borde cirka 25–30 % av den tillgängliga arbetstiden reserveras för periodiska inspektioner. Den övriga tiden blir kvar för granskning av rapporter, de extra inspektioner som behövs, utlåtanden, rådgivning och övriga tillsynsuppgifter.

I Borgå har 50 % av miljötillsynens arbetstid gått åt till handläggning av åtgärdsbegäranden, bevakning av det allmänna intresset, utveckling av verksamheten och uppföljning. Cirka 30 % arbetstiden har använts till beslut och deras beredning och 20 % till tillsynsåtgärder vid objekt som de skadelidande har anmält. Cirka 10 % av tillsynsresurserna har blivit kvar för tillsyn enligt programmet.

Under planeringsperioden 2017-2020 kommer den planmässiga tillsynen att betonas, samtidigt som mindre tid används till undersökning av klagomål av mindre allvarlig natur.

8.2 Årligen utförda tillsynsåtgärder

Miljövården utövar tillsyn genom att förrätta inspektionen, ge utlåtanden, behandla tillstånds- och anmälningsärenden samt genom att som sakkunniga inom sitt område delta i planeringsmöten av olika slag. Antalet tillsynshändelser är årligen cirka 1300 (1341 år 2015).

Det som volymmässigt mest sysselsätter miljövården är skrivelser och e-postmeddelanden med anknytning till tillsynen. Antalet inspektioner under jämförelseåret 2015 var sammanlagt 313 st.

8.3 Prioritering av uppgifter

Eftersom det inte alltid är möjligt att utan dröjsmål sköta alla de lagstadgade uppgifterna, är en prioritering av uppgifterna nödvändig. På grund av miljötillsynens lagstadgade karaktär kan inget av delområdena helt lämnas oskött. Prioriteringen görs så att behandlingen av de ur miljövardssynpunkt mest betydande ärendena inte i onödan försenas.

Tillsynen prioriteras enligt följande kriterier:

Brådskande och akuta tillsynsärenden

- Situationer där en miljöolycka, driftsstörning i en anläggning eller en motsvarande situation kan medföra allvarlig fara för hälsan eller miljön klassificeras som mest brådskande.
- Då det finns risk för oåterkalleliga skador på miljö, hälsa eller egendom eller då ett dröjsmål kan öka skadorna eller försvåra tillsynen, ska responsen vara så snabb som möjligt.
- Tillsynens skyndsamhet ökar, om det är fråga om ett grundvattenområde eller om det uppstår betydande mängder farligt avfall.

Tillsynen över tillstånd

- Tillsynen över tillstånd sker enligt tillsynsplanen och -programmet, och den baserar sig på en bedömning av miljöriskerna för respektive anläggning.
- Tillsyn över marktåktstillstånden sker i samband med den regelbundna årliga syneförrättningen och i samband med den övriga tillsynen.
- Missförhållanden som observeras vid tillsynen bokförs i ett PM över inspektionen och avlägsnas i mån av möjlighet genom förhandlingar före en överenskommen tidpunkt.
- Om situationen inte blir bättre, kan vid behov förvaltningstvång tillämpas.
- En begäran om utredning riktas till polisen på de grunder som nämns i lagstiftningen.

Ärenden som anhängiggörs

De skriftliga åtgärdsbegärandena och de av myndigheten själv anhängiggjorda ärendena behandlas med beaktande av ärendenas skyndsamhet i den ordning som de har inkommit.

Åtgärder som begärts

- I respektive fall bedöms, hur nödvändig och brådskande en åtgärd är.
- Till behandling upptas behandlingsbegäranden som gäller objekt inom den regelbundna tillsynen och ärenden där det är uppebart att myndigheten själv ska anhängiggöra ärendet.
- Anmälda skador som bedöms vara små bokförs men upptas till behandling endast efter den skadelidandes skriftliga anhängiggörande eller av andra särskilda skäl.

8.4 Upprätthållande och utveckling av kunnandet

Miljövårdslagstiftningen ändras. Ändringar sker också i tillämpningen och verkställandet av EU-direktiv. Teknologin, produktionsmetoderna samt metoderna för mätning och kontroll av utsläpp utvecklas och programvarorna uppdateras. Detta förutsätter en kontinuerlig och aktuell utbildning av personalen.

Miljötillsynens personal följer aktivt med utvecklingen i området och förändringarna i lagstiftningen. Kunnandet upprätthålls och utvecklas enligt den utbildningsplan som årligen upprättas. Anslag för utbildningen reserveras i budgeten.

8.5 Informationssystem

Information om miljövårdens tillsynsobjekt sparas i SitoGis, ett program för platsdata. Uppgifterna uppdateras kontinuerligt genom miljövårdsinspektörernas försorg. Det fastighetsregisterbaserade platsdatasystemet är avsett för myndigheternas bruk (miljövård och byggnadstillsyn).

All officiell post till och från miljövärderna antecknas i diariet i Innofactors program Dynasty. I diariet, som hålls à jour, kan man ta en utskrift av alla behandlingskedan i ett ärende.

De avfallsinsamlingsverksamheter som enligt 100 § i avfallslagen ska antecknas i avfallshanteringsregistret, antecknas i statsförvaltningens datasystem VAHTI och sparas i programmet CitoGis. Också de verksamheter som registreras med stöd av 65 § i miljöskyddslagen antecknas i datasystemet VAHTI och i platsdataprogrammet CitoGis.

Vid miljövärdstillsynen utnyttjar man också olika datasystem inom statens miljöförvaltning, bl.a. miljö- och platsdatatjänsten OIVA (inneh. systemen Hertta för hantering av miljöinformation samt VAHTI för hantering av övervaknings- och belastningsinformation) och MATTI, ett system för information om markens tillstånd.

Anmälningar om olägenheter samlas i en separat Excel-baserad tabell. Målet är att i framtiden samla anmälningarna direkt i platsdatasystemet CitoGis.

8.6 Kundbetjäning och kommunikation

Kunderna hänvisas i första hand till Borgå stads servicekontor Kompassen, där de kan ges allmän handledning samt nödvändiga ansöknings- och anmälningsblanketter. Kunder som behöver mera ingående rådgivning hänvisas till vidare till den tjänsteinnehavare vid miljövärderna som ansvarar för området.

Kunderna kontaktar miljövärderna också direkt per telefon och e-post och kommer vid behov överens om ett möte med tjänsteinnehavaren.

Miljövärdens webbsidor hålls à jour och uppdateras vid behov.

8.7 Delegering

I stadens förvaltningsstadga har miljövärdschefen anvisats följande uppgifter:

1. Tar emot anmälningar om tillfällig verksamhet som orsakar speciellt störande buller eller skakningar.
2. Är den myndighet som avses i 103 f § 2 mom. i markanvändnings- och bygglagen och beviljar på ansökan befrielse från skyldigheten som avses i samma paragrafs 1 mom. att avleda fastighetens dagvatten till kommunens dagvattensystem.
3. Beslutar om undantag om vilka det föreskrivs i 157 § i miljöskyddslagen.

Byggnads- och miljönämnden har delegerat beslutanderätten i följande ärenden till miljövärdschefen:

1. Beslut om anmälningar som avses i 118 § i miljöskyddslagen (527/2014) i enlighet med 122 § i lagen.
2. Rätt att få upplysningar och göra inspektioner enligt 172 § i miljöskyddslagen.
3. Att i enlighet med 182 § meddela interimistiska ålägganden som avses i 176 § och att fatta beslut som avses i 181 §.

4. Begäran om handräckning enligt 187 § i miljöskyddslagen.
5. I miljöskyddslagen avsedd anmälan för inledande av förundersökning i samband med ett eventuellt brottmål.
6. Inspektionsrätt enligt 123 § i avfallslagen (646/2011).
7. Beslut enligt 126 § i avfallslagen om åtgärder vid förseelser eller summelser i brådskande fall.
8. Godkännande av avfallshanteringsplaner för småbåtshamnar som avses i 9 kap. 4 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009)

Genom beslut av miljövårdschefen har följande rättigheter delegerats vidare till miljöforskningschefen miljövårdsinspektörerna:

1. Rätt att få upplysningar och göra inspektioner enligt 172 § i miljöskyddslagen.
2. Att i enlighet med 182 § meddela interimistiska ålägganden som avses i 176 § och att fatta beslut som avses i 181 §.
3. Begäran om handräckning enligt 187 § i miljöskyddslagen,
4. I 188 § i miljöskyddslagen avsedd anmälan för inledande av förundersökning i samband med ett eventuellt brottmål.
5. Inspektionsrätt enligt 123 § i avfallslagen (646/2011).
6. Beslut enligt 126 § i avfallslagen om åtgärder vid förseelser eller summelser i brådskande fall.

8.8 Samarbete mellan myndigheter

Allmänna tillsynsmyndigheter enligt miljöskyddslagen är NTM-centralen och den kommunala miljövårdsmyndigheten. Myndigheterna har parallella befogenheter. I avfallslagen föreskrivs särskilt om uppgifter där befogenheter endast finns hos en namngiven tillsynsmyndighet. Tillsynsmyndigheter enligt 1 kp. 7 § i vattenlagen är NTM-centralen och den kommunala miljövårdsmyndigheten. Regionförvaltningsverket kan använda förvaltningstvång enligt vattenlagen men är inte i övrigt en tillsynsmyndighet.

Tillstånds- och tillsynsmyndigheterna ska samarbeta med varandra i tillräcklig utsträckning (MsF 713/2014 39 §).

Byggnads- och miljönämnden är miljövårdsmyndighet för Borgå stad. Också byggnadstillsynen och hälsoskyddet är tillstånds- och tillsynsmyndigheter. Den statliga tillståndsmyndigheten är Regionförvaltningsverket i Södra Finland (AVI) och tillsynsmyndigheten är Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland (NTM-centralen). Räddningsmyndigheten är Räddningsverket i Östra Nyland och polismyndigheten är Polisinspektionen i Östra Nyland. Hälsoskyddet fungerar som en samkommun för Borgå, Lovisa, Sibbo, Lapträsk, Borgnäs och Askola.

Vid miljöskada bedrivs samarbete med räddningsverket. Sådana situationer är bland annat olje- och kemikalieolyckor, fabriksbränder och trafikolyckor. Det är i första hand räddningsmyndigheten som inleder bekämpningen av miljöskador. Miljövårdsmyndigheten har en skyldighet att förrätta en inspektion i terrängen, bedöma skadorna och vidta nödvändiga åtgärder.

Såväl nedskräpning som användning av en byggplats på ett sätt som förfular miljön är ärenden som i Borgå behandlas i byggnads- och miljönämnden. Prövning av hur MSL eller MBL tillämpas sker i respektive fall i samarbete mellan miljövården och byggnadstillsynen.

Tabell 9 Samarbetspartner

Samarbetsmyndighet	Tillsynsobjekten
Byggnadstillsynen	bygglovsansökningar, avloppsplaner för glesbygd, uppläggning av överskottsjord, nedskräpning, häststallar
Hälsoskyddet	miljötillståndsansökningar, lantbruksobjekt, evenemang med livsmedel, avfallshantering, hushållsvatten
Stadsplanering	planläggningsprojekt
Kommunteknik	allmänna områden, byggande och underhåll av infra
Avfallshanteringsmyndigheten	avfallslagens objekt, anslutning till avfallshantering
Landsbygdsnärings	lantbruksobjekt, miljöskydd inom lantbruk
Vattentjänstverk och avfallsanläggningar	tillsynsobjekten inom vatten och avlopp
Grannkommuner och Mellersta Nyland	objekt med konsekvenser över kommungränser (buller, brytning), miljöbrott,
NTM-centralen i Nyland	miljötillstånd, sanering av förorenad mark, olyckssituationer, miljöskydd inom lantbruk, vattenvård, naturvård
Regionförvaltningsverket i Södra Finland	miljötillstånd
Räddningsverket i Östra Nyland	oljebekämpning, oljecisterner, kemikalieobjekt, olyckor
Polisen i Östra Nyland	situationer där förbrytelser har skett
TUKES	inspektionsbesök, lagring av kemikalier
Evira	lantbruksobjekt: gödsling, avfall från djur
Museiverket	beredning av miljötillstånd, PIMA-objekt
Tullen	inspektionsbesök, olovliga soptippar
SYKE	oljeskador på havsområde, avfallstransporter
samarbetsgruppen för miljövård i Sköldvik	miljövårdsärenden i Sköldvik